

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

گزارش تخصصی درس هنر :

زنده و فعال نگه داشتن زنگ هنر در مدرسه ابتدایی در بین همکاران و دانش آموزان با راهکارهای مناسب

www.asebankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

فهرست مطالب

۱	چکیده و مقدمه
۲	بیان مسئله و توصیف وضعیت موجود
۴	اهداف گزارش تخصصی :
۴	اهداف جزئی :
۴	مقایسه با وضع مطلوب :
۵	جمع آوری اطلاعات
۵	هنر چیست ؟
۶	اهمیت و ضرورت تربیت هنری
۸	اهداف برنامه ی درسی هنر:
۸	اهداف تربیت هنری در سه حیطه ی دانش و مهارت و نگرش به شرح زیر تبیین شده است:
۱۱	سطح نگرش:
۱۲	تجزیه، تحلیل و تفسیر داده ها
۱۳	انتخاب راه جدید به صورت موقت
۱۴	اجرای راه حل انتخاب شده
۱۴	- آموزش معلمان
۱۴	- تلفیق هنر با بقیه دروس
۱۵	ارزیابی بعد از اجرا (نقاط قوت)
۱۶	نقاط ضعف :

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این گزارش تخصصی با قیمت فقط دو هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید . www.asebankafinet.ir

- ۱۶.....ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار
- ۱۷..... نتیجه گیری
- ۱۷.....ارائه راهکار
- ۱۸.....منابع

www.asebankafinet.ir

چکیده و مقدمه

بی شک هنر این ابر پدیده بشری که وامدار بخش بزرگی از مواهب الهی بوده در ساحت‌های گوناگون تمدن انسانی حضوری قابل توجه و تامل برانگیز داشته است، نیاز بشر اولیه به خوراک و تسخیر عوامل مادی - طبیعی - بهانه ای بوده است، تا او بتواند با تکیه بر ذوق فطری خویش دست به خلاقیت هنری (غالباً تجسمی) زده که در گاه دیگر با مهار این نیازمندیها؛ با دیدگاه زیبا شناختی خود توانسته است احساسات و افکار خود را ابراز دارد؛ با این رویکرد می شود چنین نتیجه گرفت که آبشخور هنر، سرچشمه نیازمندیهای ابتدایی (مادی)، درونی (عاطفی) و احساسی بشر بوده که در گذر زمان شکل‌های متنوعی به خود گرفته است. گاهی در ساحت تفریح و تفنن؛ گاهی در رسالت یک رسانه فرهنگی اجتماعی و گاهی در قلمرو یک شیوه درمانی و چندین ساحت دیگر طی طریق نموده است تا جایی که اگر این ساحتها و کار ویژه ها را برداریم گویی از پازل زندگی تکه های مهمی گم شده است این مقدمه گونه حاکی از ضرورت هنر در حوزه های زندگی مادی و معنوی بشر بوده که در تمامی دوره های تاریخی همزاد با بوده است؛ چون تاکید این مقاله بر دامنه اثر بخشی هنر، این میراث فرهنگی بر گروهی ویژه از جامعه یعنی تیپ کودک و دانش آموز است این مقدمه را پیوند هنر دانش آموز پی می گیریم؛ از آنجایی که فعالیت تجسمی و بصری کودک در قسمت نیمکره راست مغز و امور تحلیلی، بیانی و علمی کودک به نیمکره چپ او مربوط است بنابراین چنانچه مباحث علمی، ارقامی و یا دروس کلاسه شده و بعضاً خشک و بی روح استفاده زیاد از نیمکره چپ را بدنبال دارد. ایجاد فعالیت های هنری به ویژه هنر های موسیقایی و تجسمی استفاده از نیمکره راست را در بر می گیرد که این فرایند در بالانس و تعادل قوای فکری و روحی و روانی بچه یا دانش آموز، شایسته و ضروری به نظر می رسد این تمهیدات زمینه و بستری است تا کودک یا دانش آموز با ارائه خلاقیت های هنری است می تواند هم به تخلیه و تحلیله روحی - روانی نائل آید و هم به موجودی دارای ظرفیت قابل فهم و درک برای پذیرش بهتر تغذیه های علمی و آموزشی تبدیل گردد؛ هنر های تصویری و تجسمی به لحاظ دانش حس دیداری ماندگار تر از هر چیز دیگری در حافظه انسان نقش می بندد از تصاویر سنگ نگاره های دوران غار نشینی مانند تصاویر گاوهای وحشی در غارهای التامیرای اسپانیا و لاسکوی فرانسه گرفته تا نقوش

انتزاعی ماندالاهای کودکان و تصاویر و نقوش گرافیکی و تجریدی مدرن با ماکتب و دبستان های خاص؛ همه و همه این نکته را در ذهن متبادر می سازد که دیدن؛ مانا تر جاودانه تر از شنیدن و گفتن است. این نظریه ما را بدانجا رهنمون میشود که به خاطر جذابیت های هنر های بصری و تجسمی نزد کودکان با این وسیله (شکل و تصویر) بهتر می توان مسائل غامض مانند ریاضیات و دیگر علوم به ظاهر سخت را به آنان تفهیم نمود؛ داستانهای مصور و تصاویر متحرک (پویا نمایی) همیشه جذابتر از داستانهای شفاهی یا سخنرانیها نزد بچه ها هستند. البته این قضیه به همین جا تمام نمی شود؛ اگر قرار است کودک را با دنیای نقاشی یا هنر های تجسمی آشنا تر سازیم و استعداد های او را شکوفاتر و جهت مند کنیم باید به عنوان یک مربی از فنون و شیوه های درست ارتباطی؛ ظرفیتهای روحی و پذیرشی کودک یا دانش آموز؛ عناصر کمی و کیفی هنرهای تجسمی و محصولات هنری تاثیر گذار اطلاع کافی داشته باشیم؛ یکی از این دانشها دانستن وضعیت مخاطب به لحاظ ظرفیت سنی و روحی اوست.

بیان مسئله و توصیف وضعیت موجود

کودکی در عمق وجود همه ی ماست و با چشمان اوست که همگی روزی به این عالم نگاه کرده ایم با وجود این آنچنان از آن دور افتاده ایم که برای فهم نقاشی کودک نگاه کردن به آنها کافی نیست و باید آنرا مورد مطالعه و بررسی دقیق قرار دهیم.

بدین لحاظ نقاشی کودک فقط یک وسیله در جهت تجزیه و تحلیل و توضیح و تشریح موجودات و اشیاء نمی باشد بلکه وسیله ای برای بیان زندگی عاطفی او است.

مسئله ی مهم این است که در هنگام معرفی آثار هنرمندان باید به شکلی عمل شود که کودک احساس حقارت نکند بلکه اثر هنری را به عنوان انگیزه خلاقیت در نظر بگیرد و مخصوصاً نباید باعث از بین رفتن الهامات شخصی او شود از طرف دیگر باید اعتماد به نفس را در کودک تقویت کرد و در وجودش شود و هیجان پدید آورد و با انتقادات منفی و مخرب باعث دلسردی او نگردد.

در حال حاضر به اهمیت تقویت ذهن برای ایجاد تعادل میان معلولهای منطقی واقف هستیم و بالاخره بی برده ایم که تا چه حد بیان هنری برای تبادل اجتماعی و ارتباط با جهان و محیط اطراف آن مهم است و به توسعه اطلاعات که نتیجه ی آن گسترش تخیلات و خلاقیت فرداست کمک می کند. تمام این موضوعات به ما نشان می دهد که برای آموزش و تحریک نیروی خلاقیت نباید منتظر شد تا کودک به نوجوانی برسد و به آرامی قدرت بیان کودکانه ی او خاموش گردد. این قدرت بیان و ابتکار کودک در سنین ده سالگی و یا حتی زودتر از بین می رود زیرا مدرسه با مهم جلوه دادن بیش از حد مفاهیم منطقی باعث عدم تغذیه نیروی تخیل کودک می گردد. کودک نقاشی را به طور صحیح می آموزد و نیز فرا می گیرد که نباید بر خلاف قواعد عمق نهایی و یافتن واقع گرایی قدمی بر می دارد.

پرورش قدرت بیان نقاشی فقط وابسته به تکامل جسمی کودک نیست بلکه با درک و شعور او در ارتباط است البته این ادراک در بدو تولد بسیار جزئی است ولی با پیشرفت سن مطبوع و ظریف می شود در حقیقت نقاشی با خصیصه ی مربوط به خودش بیشتر از کلمات جوابگوی انتظارات مغزی کودک است زیرا به حقیقت ذاتی خیلی نزدیک تر از کلمات است و درک آن بر خلاف نوشتن به کوشش و دقت زیادی احتیاج ندارد یعنی نقاشی دائم در حال جست و جوی شکل جدید و نوع تازه ای از بیان است. اوایل آبان ماه امسال بود زنگ آخر بچه ها درس هنر داشتند وقتی وارد کلاس شدم برق در چشمان دانش آموزان می درخشید همه یک جورایی خوشحال بودند آخه زنگ هنر بود ولی متاسفانه ما از کتاب ریاضی عقب بودیم و باید با بچه ها ریاضی کار می کردیم مسبر کلاس جلو آمد و گفت خانم الان زنگ هنر است و همه بچه ها آماده هستند که نقاشی بکشند اجازه هست شروع کنیم؟ من نگاهی به شاگردانم کردم و گفتم نه بچه ها باید ریاضی کار کنیم گویی اب سردی بر پیشانی دانش آموزانم ریخته شد دیگر از آن شور و شوق خبری نبود همه اخم ها در هم ریخت برخی اعتراض کردند که چرا نباید نقاشی بکشیم اگر این زنگ هنر است چرا باید ریاضی بخوانیم این سوال دانش آموزان ذهن مرا به خود مشغول کرد چرا که راست می گفتند اگر هنر هم درس است چرا باید به آن بی اهمیتی نشان داده و به جای آن دروس دیگر را تمرین کنیم؟

اینجانب آموزگار پایه ابتدایی دبستان و دارای سابقه تدریس می باشم دبستانی که بنده در آن تدریس می نمایم دارای کلاس و تعداد دانش آموز است بنده هم به عنوان آموزگار پایه دوم ابتدایی دارای دانش آموز در کلاس می باشم لزوم توجه به درس هنر در مدارس و بی توجهی که به این درس که زمینه ساز ظهور خلاقیت در دانش آموزان می باشد با این اوصاف اهمیت هنر و کاربرد آن در تعلیم و تربیت آن چنان که باید مورد توجه قرار نگرفته است و یک دلیل بر این مدعا این است که در محتوای آموزش های معلمان حتی به قدر لازم به این امر پرداخته نشده است. حال این که این موضوع آن قدر موثر و مهم است که باید در حد کافی به آن توجه شود اگر هنر در تعلیم و تربیت به طور عام اثرگذار است در تربیت بدنی و معنوی و اخلاقی به طور خاص اثر می گذارد و لازم است با بهره گیری از آن در روشها مواد تجهیزات آموزشی و پرورشی زمینه تحقق تربیت کامل را فراهم کرد. لذا بنده در اولین اقدام موضوع را با در جلسه شورای آموزگاران مطرح نمودم تا جهت حل این مشکل در کل مدرسه اقدام اساسی صورت پذیرد و تصمیماتی صحیح و عملی اتخاذ شده و اجراشود در نتیجه سوال اساسی در این پژوهش به این صورت شد که « چگونه توانستم زنگ هنر را در مدرسه ابتدایی در بین همکاران و دانش آموزان زنده و فعال نمایم؟».

اهداف گزارش تخصصی :

فعال و زنده نگه داشتن درس هنر در بین همکاران و دانش آموزان

اهداف جزئی :

بررسی علل بی توجهی معلمان و دانش آموزان به درس هنر

بکارگیری روش هایی جهت علاقمند کردن دانش آموزان و همکاران به درس هنر

مقایسه با وضع مطلوب :

در مقایسه با وضع مطلوب ، دانش آموزان و همکاران بایستی به درس هنر به اندازه سایر دروس اهمیت بدهند.

جمع آوری اطلاعات

برای اینکه بتوانم پاسخی پاسخ پرسش اصلی این پژوهش را پیدا نمایم اولین اقدام جمع آوری اطلاعاتی در خصوص دلایل کم توجهی و بی توجهی خود و همکارانم به درس هنر می بود لذا در جلسه شورای آموزگاران موضوع را مطرح نموده و سعی نمودم نظرات تک تک آنان را بشنوم و در نهایت به یک جمع بندی کلی برسم:

- هنرمند نبودن معلم
- جایگاه ضعیف هنر از نظر خود
- نبود کتاب مشخص
- وقت کم درس هنر
- واگذار شدن همه ی دروس به یک معلم
- نبود معیار مشخص برای ارزیابی درس هنر
- عدم توجه مسئولین به این درس حتی در مواقع بازدید از کلاسها
- عدم آشنایی معلمان به اهمیت درس هنر
- کمبود فضا و تجهیزات آموزشی
- نبود کارگاه هنر
- خسته کننده بودن زنگ هنر برای معلمان

هنر چیست ؟

اصطلاح هنر در برگیرنده ی بخشی از خلاقیت هنری است که در آن فرد با استفاده از ابزار هنری و صنایع دستی به بیان عواطف ، احساسات و عقاید خویش نسبت به محیط اطراف خود می پردازد . اعباس زاده ، ۱۳۷۷ ، ۱۱] و دیگر اندیشمندان هنر را اینگونه تعریف کرده اند :

هگل : هنر بیان احساسات و عواطف درونی هنرمند است .

شیلر : هنر کلید فهم زندگی است .

نیما یوشیج : آنچه در هنر اساس زیبایی است راستی و درستی است .

مگاستا : هنر پدیده ای است اجتماعی و هیچ جامعه ای ولو ابتدایی ترین قبایل از هنر غافل نمانده است .

اهداف هنر در مدارس دوره ی ابتدایی

در آموزش و پرورش دوره ی ابتدایی موارد زیر را می توان از اهداف کلی درس هنر شمرد :

۱- کمک به تحقیق اهداف آموزش و پرورش دوره ی ابتدایی از طریق درس هنر

۲- شناساندن رشته های هنری و آموزش مهارتهای هنری [محمد پور ، ۱۳۸۵ ، ۱۸]

حوزه های هنری قابل طرح در مدارس ابتدایی

الف- نقاشی

ب- حجم سازی

ج- کاردستی یا دست سازه ها

د- موسیقی

و- نمایش

ه- خوشنویسی

اهمیت و ضرورت تربیت هنری

نهاد آموزش و پرورش در هر جامعه دارای کارکردهای مختلفی است . یکی از این کارکردها که بین بخش مهمی از اهداف این نهاد می باشد ، تلاش در جهت رشد و شکوفایی قابلیت ها و استعداد های هنری و

زیبایی شناختی دانش آموزان و یا آن چه اصطلاحاً تربیت هنری نامیده می شده است . [امینی ، ۱۳۸۴ ،
[۱۳]

اهمیت کارکرد فوق متاثر از این واقعیت است که آموزش هنر و تربیت هنری در رشد و بروز استعدادها و قابلیت های شناختی ، عاطفی و مهارتی دانش آموزان نقش و تأثیری سازنده دارد . این تأثیرات ، البته ، بدلیل وجود قابلیت های ذاتی و نهفته در قلمرو هنر است . چرا که هنر تجسم خلاقیت انسان و حس زیبایی شناسایی اوست . از نظر روحی و روانی ، تربیت هنری در زمینه هایی مانند تخلیه روانی [۱] ، کاهش اضطراب ، ایجاد حس خود ارزشی [۲] و اعتماد به نفس ، ابراز وجود ، تعدیل عواطف و کنترل احساسات ، حل تعارضات شخصی ، کسب بینش نسبت به خود و دیگران ، آشکار ساختن انگیزه های ناخودآگاه نقش و تأثیری قابل ملاحظه دارد .

(ریتینگ ۱۹۹۹) مهمترین دستاوردها و نتایج تربیت هنری ، که ناشی از کار در کلاس درس می باشد ، را به ترتیب زیر دسته بندی می کند :

۱- کاربرد عواطف ۲- کاربرد حواس مختلف ۳- رشد خودراهبری دانش آموز ۴- تسهیل یادگیری اجتماعی

در واقع هنر می تواند حس زیبا شناسی - خلاقیت - پرورش تفکر منطقی و تفکر انعطاف پذیر و پرورش حس کنجکاوی کودک را پرورش دهد . (امینی ، ۱۳۸۴ ، [۲۱]

هنر به کودکان امکان می دهد تا با کارهای عملی ، ساختن [۳] و طراحی کردن [۴] را تجربه کنند و این خود موجب پرورش خلاقیت و نمونه سازی مشاهده ای مستقیم آنان می شود . هنر به بچه هایی که از نظر تحصیلی وضع چندان رضایت بخشی ندارند ، امکان می دهد تا به گونه ای دیگر ، موفقیت را تجربه کنند .

[لنکستر ، بی تا]

اهداف برنامه ی درسی هنر:

مجموعه ی اهداف دوره ی ابتدایی در ششصد و چهل و هفتمین جلسه ی شورای عالی آموزش و پرورش ، فرهنگی و هنری ، اجتماعی ، زیستی و سیاسی و اقتصادی تنظیم و در خرداد ماه ۷۹ به حوزه های مختلف ستادی وزارت آموزش و پرورش ابلاغ شده است.

هدف نمایی این درس «تربیت هنری» است و تربیت هنری ایجاد فرایندی است که به رشد شناختی عاطفی ، اجتماعی و اخلاقی فرد بینجامد. به عبارت دیگر تربیت هنری به فرد کمک می کند تا استعداد هایش را شکوفا نماید زیبایی ها را بشناسد و در زندگی خود به کار گیرد نسبت به ایجاد فضاهای زیبا حساس باشد و از زشتی ها دوری کند. می توان گفت چون انسان به عنوان زیبا ترین آفریده ی خداوند قلمداد شده است پس خودش هم می تواند زیبایی بیافریند.

دانش آموزان در فرایند تربیت هنری یاد میگیرند که چگونه با طبیعت با خود و با دیگران ارتباط برقرار کنند و بر این درس زندگی کنند. بدین طریق آنان ظرفیت های وجودی خود را می شناسند توانایی های خود را بروز می دهند اعتماد به نفس پیدا می کند و خود را باور می نمایند.

اهداف تربیت هنری در سه حیطه ی دانش و مهارت و نگرش به شرح زیر تبیین شده است:

۱- سطح دانش

۱- آشنایی با طبیعت به عنوان منبع الهام آفرینش های هنری :انسان در طبیعت زندگی می کند و نیز جزیی از طبیعت است .طبیعت زیباترین عناصر بصری را در خود دارد. که در رنگ ها و شکل های بسیار متنوع قابل مشاهده است. گیاهان و گلها و جانوران ، سنگها و کوه ها ، جویبارها و چشمه ها، آسمان ، ماه ، خورشید و ستارگان و ... نظم و هماهنگی زیبایی دارند که حواس انسان را به خود جلب می کند و از سوی دیگر او را در آفرینش آثاری که تمایل دارد باری می رساند.

۲- آشنایی با رشته های (نقاشی ، کاردستی و حجم سازی ، قصه گوئی و نمایش و موسیقی) دانش آموز برای آن که بتواند عواطف و احساسات و تخیلات خود را به شکلی مناسب بروز دهد باید راه و روش در اختیار داشته باشد و این راه و روش همان رشته های مختلف هنری است . او باید با هر یک از رشته های هنری به اندازه ای آشنا شود که بتواند متناسب با استعداد و علاقه ی خود در رشته هایی فعالیت نماید.

۳- آشنایی مقدماتی با ابزار و مواد هر یک از رشته های هنری: دانش آموز باید ابزار لازم برای هر یک از رشته های هنری را بشناسد . برای مثال در کاردستی باید چسب و قیچی را بشناسد و کاربرد آن ها را نیز بداند همچنین باید مواد مورد نیاز و حتی بی استفاده ای را که در محیط اطراف او وجود دارد مثل انواع کاغذهای نقش دار ساده ، سفید و رنگی ، قوطی های مقوایی و پلاستیکی ، تکه های چوب ، برگ های رنگی ، سنگ های رنگی کوچک و بزرگ و ... را بشناسد و استفاده از هر یک را در ساخت یک کاردستی زیبا تجربه کند.

۴- آشنایی با میراث فرهنگی و هنری: قدمت هنر بسیار زیاد است . مثلاً قدمت آثار نقاشی روی دیوار غارها به ۷۰۰۰ سال پیش از میلاد می رسد . انسان همواره سعی کرده آن چه را که برایش جالب توجه بوده و زندگی را زیباتر کرده است به شکل هنر از خود به جای بگذارد . وی ظروف و اشیای سفالی ، فلزی و ... دست باف ها و بناهای بسیار زیبا را از زمان های گذشته باقی گذاشته است که بیانگر نوع تفکر ، نوع زندگی ، تمایلات نیازها و استعداد های آن روزگار است . این میراث فرهنگی و هنری ما است . به همین دلیل است ، که برای مثال در کشور ما یک چراغ گردسوز ، یک زینت زنانه ، یک تابلوی نقاشی ، یک در چوبی قدیمی ، همه ارزش فرهنگی دارند و ما باید در حفظ و نگهداری آنها بکوشیم . این نشانه های هویت قومی و ملی ما و به قولی شناسنامه ی ما هستند و باید با ارزش شمرده شوند . در هر نقطه از سرزمین ما ایران بسیاری از این آثار وجود دارد که باید کودکان با آنها آشنا شوند و به ارزش معنوی و مادی آن ها پی ببرند.

۲- اهداف حوزه ی مهارت:

۱- توسعه ی مهارت های حسی، بینایی، بویایی، چشایی و لامسه حواس پنجگانه ی انسان را تشکیل می دهند. حواس پنجگانه ی انسان پنجره های وجود انسان به دنیای خارج اند که در برابر پدیده های گوناگون واکنش نشان می دهند. در واقع حواس نخستین ابزاری برای شناخت تفکر و خلاقیت اند.

۲- توسعه ی مهارت های گفتاری: دانش آموز در دوره ی دبستان یاد می گیرند و درست گوش دهد و حرف بزند. او برای دست یافتن به این هدف باید بتواند خوب تمرکز کند حروف واژه ها و جمله ها را درست ادا کند در صدای خود از حالت عاطفی مناسب استفاده کند از حرکات چهره و دست ها به شکلی مناسب بهره گیرند تا مخاطب خود را کاملاً جذب کند و از همه مهمتر در حضور جمع بدون خجالت و ترس صحبت کند. فعالیت های قصه گویی و بازی های نمایش نیز طوری سازمان دهی شده اند که دانش آموز در جریان انجام دادن آنها را به آرامی مهارت های گفتاری را کسب کند.

۳- توسعه ی مهارت های حرکتی برای کاربرد مواد، ابزار و فنون ساده ی هنری در انجام دادن فعالیت های هنری ضرورت دارد که بین حواس، هماهنگ برقرار شود تا قادر شود آن چه را در ذهن دارد در قالب یک اثر هنری نشان دهد. کارهایی مثل نقاشی، کاردستی، تربیت شنوایی، قصه یا بازی های نمایشی به شکلی سازمان دهی شده اند که این دقت و هماهنگی را در سطوح مختلف ایجاد کند و باعث توسعه ی این توانایی شوند.

۴- توسعه ی قابلیت های تفکر؛ تفکر فرایندی است که طی آن فرد می کوشد با استفاده از تجربه های گذشته اش با محیط سازگار شود و به تعادل برسد. تفکر، تعادل میان سه عامل احساس، حافظه و تخیل است در تولید آثار هنری فرد از طریق حواس ۵ گانه خود با طبیعت و محیط اطراف ارتباط برقرار می کند و شکل ها، اندازه ها، رنگ ها و تفاوت ها، تقارن ها را می بیند از همه ی این ها الهام می گیرد و این الهام را با عواطف درونی خود تاکید می کند سپس با مایه ای از اندیشه و تفکر راهی برای بیان غیر کلامی آن ها می یابد بنابراین با استفاده از تفکر خود همه ی اطلاعات را جمع آوری می کند و از آنها بهره میگیرد و سپس اثری بدیع و یکتا را که پر از رمز و راز به وجود می آورد.

۵- توانایی بیان افکار و احساسات در قالب های هنری: دانش آموز دبستانی پیش از آن که با واقعیت های اطراف خود زندگی کند و آن ها را در یاد با برداشت های خود از آن واقعیت ها زندگی می کند به عبارت دیگر او با تخیلاتی که از واقعیت ها در ذهن خود تصور کرده است زندگی می کند ممکن است بیشتر تخیلات او غیر واقعی باشند ولی او آن ها را واقعیت محض می پندارد و آن گونه که خود حس می کند با آن ها برخورد می کند. آموزگار باید این وضعیت را درک کند و بپذیرد و ساعات درس هنر و فعالیت های هنری را طوری ترتیب دهد که دانش آموز بی ترس و خجالت و بدون تقلید از هر نوع الگو آن چه را خود تشخیص می دهد در قالب فعالیت های هنری به طور آزاد انجام دهند. خلاصه این که نباید کودکان را مجبور کرد مطابق خواست و سلیقه ی ما فعالیت کنند بلکه فعالیت ها ایشان را باید طبق خواست سلیقه و توانایی خود انجام دهند.

۶- توسعه ی مهارت های اجتماعی: انسان موجودی اجتماعی است که از طریق حرف زدن و تبادل عواطف و اندیشه، زمینه ی رشد خود . دیگران را فراهم می آورد. برقراری ارتباط با دیگران به مهارت هایی نیاز دارد که از کودکی آموخته می شود. بحث و گفت و گو ، توصیف و بررسی ها، فعالیت های گروهی در نقاشی ، کاردستی ، سرودها و نغمه ها ، قصه گوئی و بازی های نمایشی در برقرار ارتباط به دانش آموز کمک می کند. همچنین ، فعالیت هایی مانند تکمیل نقاشی هایی نیمه تمام و کامل کردن قصه یا خاطره با نقاشی و... به دانش آموز این فرصت را می دهد که در ارتباط با دیگران و تفکر و تخیل آنها قرار گیرد. خود به آنها عرضه کند ، آنها را بپذیرد از خود بداند و مشارکت در کارها را تجربه کند.

سطح نگرش:

دانش آموز با انجام دادن فعالیت ها ، به توانایی های خود پی می برد خود را باور می کند و اعتماد به نفس به دست می آورد. او ضمن انجام دادن فعالیت ها توانایی هایش را توسعه می دهد و برای بهبود کار خود دانش هایی را کسب می کند که در دو سطح دانش و مهارت درباره ی آن ها توضیح دادیم . مجموعه ی این فعالیت ها در ساخت ارزش ها و باورهای او تاثیر می گذارد. توجه او را به دنیای اطراف جلب می کند

تمایلات و علاقه هایش را شکل می دهد و راه آینده ی او را هموار تر می سازد تا بتواند بهتر انتخاب کند و تصمیم بگیرد. نگرش های دانش آموز نسبت به هر چیز به زمینه های ذهنی و تربیتی او باز می گردد که در مدت زمانی نسبتاً طولانی شکل می گیرد.

تجزیه، تحلیل و تفسیر داده ها

با مطالعه پیشینه ی موضوع و جواب های همکارانم به این نتیجه رسیدم که دلیل بی توجهی معلمان به درس هنر موارد زیر می باشد :

- ۱- نبود معیار ارزشیابی مشخص
- ۲- نبود کتاب مخصوص دوره ابتدایی بعنوان کتاب درس
- ۳- نبود کارگاه هنر
- ۴- وقت کم درس هنر
- ۵- خواست والدین
- ۶- هنرمند نبودن معلمان
- ۷- جایگاه ضعیف درس هنر در جامعه
- ۸- واگذار شدن همه دروس به یک معلم
- ۹- عدم توجه مسئولین به این درس حتی در واقع بازدید از کلاس
- ۱۰- کمبود امکانات برای اجرای فعالیت های مختلف و در نتیجه تکراری بودن نقاشی در تمام ایام هفته
- ۱۱- عدم آشنایی معلمان به اهمیت درس هنر
- ۱۲- عدم ارتباط موثر هنر با بقیه دروس

انتخاب راه جدید به صورت موقت

برای رفع مشکل راه حل های زیر را با همکاری معلمان دیگر طرح کردیم :

۱- مکانی بعنوان کارگاه هنر در مدرسه راه اندازی شود

۲- افزایش وقت تدریس هنر در برنامه درسی

۳- آموزش معلمان

۴- تلفیق هنر با بقیه دروس

۵- برگزاری نمایشگاه هنری در مدرسه از آثار بچه ها

۶- ساعت هنر را فقط با نقاشی های تکراری نگذرانیم

۷- برگزاری مسابقه ی هنری میان معلمان آموزشگاه

۸- تشویق معلمان برای توجه به درس هنر

۹- به هیچ وجه ساعت درس هنر را به دروس دیگر اختصاص ندهیم .

۱۰- تغییر در دیدگاه معلمان نسبت به درس هنر

۱۱- تدریس هنر را به معلم هنر واگذار کنیم

۱۲- برگزاری کلاس های هنر برای معلمان و آموزش آن ها

۱۳- استفاده از مطالب درسی هنر در مسابقات علمی آموزشگاه

۱۴- چاپ و ارائه کتاب هنر به معلمان ابتدایی

۱۵- بالا بردن ارزش درس هنر

اجرای راه حل انتخاب شده

تصمیم بر آن شد تا از میان راه حل های ارائه شده چند راه حل را که قابلیت اجرایی در مدرسه را داشتند را بیاموزیم :

- آموزش معلمان

کار به این صورت شروع شد که هر معلم اگر در رشته ی هنری مرتبط با دوره ی ابتدایی کار هنری را آموزش دیده یا مطالعه کرده که بر آن تسلط دارد آن را به بقیه معلمان آموزش دهد . مدیر مدرسه هم در تهیه وسایل و خرید کتاب همکاری می کرد .

همکاران زنگ های تفریح و با گرفتن دقایقی از وقت کلاس مواردی چون کلاژ ، کار با مداد رنگی ، آبرنگ ، گل سازی با کاغذ رنگی ، عروسک سازی با بادکنک و مجسمه سازی و شکل سازی با سنگ ها ، کار با وسایل دور ریختنی ، شکل سازی و نقاشی با شن را به هم آموزش می دادند .

که در این مورد کار بسیار خوب پیش رفت و همکاران پس از یادگیری آنرا در کلاس خود بنا به شرایط کلاس و توانمندی دانش آموزان آموزش می دادند .

و ما شاهد شور و شوق دانش آموزان در حین کار بودیم و اینکه بعضی از بچه ها در بعضی زمینه ها بسیار خلاقانه عمل می کردند .

- تلفیق هنر با بقیه دروس

بنا بر آن شد تا همکاران سعی کنند تا حد امکان دروسی را که امکان تلفیق آن ها با درس هنر را دارد بصورت تلفیقی تدریس کنند .

مثلاً معلم پایه اول بعد از تدریس نشانه‌ها از بچه‌ها می‌خواست که آن‌ها را با شن یا حبوبات یا سنگ و یا خمیر بازی درست کنند.

یکی از همکاران دیگر در نوشتن اعداد و حروف از روش بالا استفاده می‌کرد.

معلم پایه دوم در رابطه با زندگی حیوانات از بچه‌ها نقاشی یا کاردستی تهیه می‌خواست. و ...

- توافق همکاران جهت تهیه یک بروشور یا جزوه از تعدادی کار هنری و نحوه‌ی آموزش آن به بچه‌ها. که این کار تا قسمت‌های ابتدایی آن خوب پیش رفت اما متأسفانه بدلیل کمبود وقت و عدم همکاری بعضی از معلمان مدرسه با موفقیت انجام نشد و در نیمه راه از کارکرد بازماندیم.

- از درس هنر برای امتحان پایانی آزمون بعمل آمد بصورت عملی

- تشویق معلمان توسط مدیر مدرسه جهت همکاری‌های مکرر در این زمینه و اهمیت دادن به درس هنر

- خرید کتاب‌های هنری توسط مدیر مدرسه

- برگزاری جلسه توجیهی برای والدین در رابطه با درس هنر که بسیار نتایج خوبی داشت جهت تهیه وسایل برای فرزندانشان

- برگزاری نمایشگاهی از کارهای هنری و دستی بچه‌ها که در مدرسه آموزش دیده بودند و تشویق معلمان توسط اداره شهرستان

ارزیابی بعد از اجرا (نقاط قوت)

بعد از اجرای راه حل‌های انتخابی نتایج زیر بدست آمد:

➤ بنده و همکاران عزیزی که در این پژوهش همراه و کنارم بودند به زنگ هنر و درس هنر و خلاقیت

دانش‌آموزان بیش از پیش اهمیت می‌دهند.

➤ با تلفیق هنر با سایر دروس ، هنر عضو جدا شدنی تمام زنگ ها شد به طوری که در بحث ریاضی دوم ابتدایی که بیشتر کار با هنر و رنگ آمیزی است دانش آموزان مشتاقانه به درس توجه نموده و هر جا که نیاز به رنگ آمیزی و خلاقیت بود کنجکاوانه و مشتاقانه فعالیت می کردند گویی زنگ هنر است.

➤ برگزاری نمایشگاه دستاوردهای هنری دانش آموزان کلاس پای جدانشدنی فعالیت های پایانی زنگ هنر کلاس بنده و سایر کلاس ها شد و این باعث شد تا خلاقیت در بین دانش آموزان افزایش یابد.

➤ دیدگاه معلمان و دانش آموزان به درس هنر تغییر پیدا کرد و فهمیدند که زنگ هنر فقط مختص کشیدن نقاشی نیست و فعالیت های بسیاری از جمله کاردستی، اوریگامی، موسیقی و ... جزو هنر می باشند.

➤ تهیه وسایل کمک آموزشی با استفاده از درس هنر برای سایر کتابها توسط دانش آموزان

نقاط ضعف :

➤ ساعت کم درس هنر

ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار

با توجه به این که هدف درس هنر در دوره ی ابتدایی این نیست که دانش آموزان هنرمند بار بیایند ، بلکه هدف ، تربیت هنری است . یعنی کودکان زندگی هنرمندانه ای داشته باشند . با قوانین و الفبای زیبایی هنر آشنا شوند . از اشیای دور ریختنی ، کاغذهای رنگی و باطله و مواد طبیعی مثل میوه ، دانه ها ، برگ ها و شن و سنگ و ... بتوانند آثار هنری خلق کنند و محصول هنری تولید کنند .

و حس زیبا شناسی و روحیه خلاق خود را پرورش دهند چرا که خلاقیت در این امور کوچک می تواند زمینه خلاقیت های بزرگ در آینده را برای دانش آموزان فراهم کند .

هنر کمک می کند که ذهن با آزادی و در فضایی آرام حرکت کند ، موارد جدید را کشف کند و اندیشه

هایی تجربه نشده را بروز دهد . [رشد آموزش هنر ، زمستان ۱۳۸۹ ، ۴۲]

ما به دنبال تغییر و تحول شگرفی در مدرسه نبودیم همین که توانستیم دیدگاه معلمان را به هنر و درس هنر تغییر دهیم و آنها را به هنر و کار کردن در زنگ هنر علاقه مند کنیم . که به حق در این راه موفق هم شدیم البته با همکاری و خواست خود همکاران .

حداقل در آن سال تحصیلی بچه ها البته از نیمه سال طعم رنگارنگ زنگ هنر را چشیدند و توانستند روحیه خلاق و حس زیبا شناسی خود را در این زنگ بیازمایند و کارهای هنری ارزشمندی را خلق کنند .

در واقع هدف اصلی من در این اقدام تغییر در دیدگاه مدیر و معلمان مدرسه بود که با همکاری خود معلمان توانستیم جود دیگر زنگ هنر را نگاه کنیم .

نتیجه گیری

ما با این اقدام به این نکته رسیدیم که علت اصلی توجه نکردن معلمان به درس هنر اول خواست فردی خود معلم و علاقه مند نبودن به رشته ی هنر و هنرمند نبودن خود معلم است و گر نه بقیه موارد حاشیه هستند و هر معلم با مطالعه کتابهای هنری و آمادگی قبلی می تواند کلاس خود را از درس هنر بی بهره نگذارد حتی با عدم همکاری اداره ، مدیر و خانواده ها .

هر چند مسائلی چون کمبود فضا ، امکانات و تجهیزات ، بی توجهی مدیر ، مسئولین اداره در بازرسی ها و والدین به این درس و به تبع آن تغییر در دیدگاه معلمان بی تاثیر نیست .

با توجه به مثبت بودن نتایج این تحقیق معلمان مدرسه به ارزش درس هنر پی بردند و سعی کردند با توجه به مشکلات بیان شده از این درس به نحوه احسن استفاده کرده و حتی از این درس برای پیشرفت در دروس دیگر استفاده کنند .

ارائه راهکار

پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت آموزشی و پرورشی درس هنر در مدارس ابتدایی :

- آموزش معلمان دوره ی ابتدایی

- ایجاد کارگاه آموزشی و تجهیزات آموزشی

- تلفیق هنر با بقیه دروس

- چاپ کتاب هنر برای دوره ی ابتدایی

- توجیه معلمان ابتدایی و تبیین نقش هنر برای والدین

- تدریس هنر در دوره ابتدایی توسط معلمان هنر

منابع

- محمد پور ، آیت الله ، آموزش هنر در مدارس دوره ابتدایی ، تهران ، موسسه فرهنگی منادی تربیت ، ۱۳۸۵ .

- گروه مولفانه و نویسندگان ، معنویت در هنر ، تهران ، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ، ۱۳۸۱ .

- لنکستر ، جان ، هنر در مدرسه ، تهران ، مدرسه ، ۱۳۷۷ .

- گروه نویسندگان ، نظاره هنر ، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ، ۱۳۸۲ .

- نیکان پور ، اکبر ، نقش طبیعت در آفرینش های هنری کودکان و تاثیر آن در تربیت حواس ، تهران ، آزمون نوین ، ۱۳۸۲ .

- امینی ، محمد ، تربیت هنری ، تهران ، آبیژ ، ۱۳۸۴ .